

לודנדורף, אריך (1865-1937)

(Erich Ludendorff). איש-צבא ומדינאי גרמני. ל' נולד למשפחה בורגנית בעיירה ליד פוזן (פוזנן, Poznan), והיה לקצין בצבא. במלחמת-העולם הראשונה היה ראש מטהו של פאול פון הינדנבורג במזרח, ותרם תרומה מכרעת לנצחונות הגרמנים על הרוסים בקרבות טננברג (Tannenberg) והאגמים המזוריים (Masuren Seen) באוגוסט-ספטמבר 1914. באוגוסט 1916 מונה הינדנבורג למפקד העליון של כוחות הגרמנים, ול' מונה לראש אגף אפסנאות ראשון' (Erster Generalquartiermeister). למעשה היה ל' האיש הקובע, לא רק בצבא אלא אף במדיניות, ותואר תכופות כמעין דיקטטור צבאי של גרמניה. המתקפה הגדולה שלו בראשית 1918 כמעט שהבקיעה את חזית המערב, אך משנפרצו קווי הגרמנים באוגוסט 1918 דרש ל' לפתוח במשא-ומתן לשלום עם האוייב. למרות זאת היה ל' מיד אחרי המלחמה מראשי הטוענים, שגרמניה נוצחה לא בקרב אלא בגלל 'תקיעת סכין בגב הלוחמים' (ראה אגודת 'נעיצת הפגיון בגב').

ל' נערץ כגיבור בגלל נצחונותיו במלחמת-העולם הראשונה, בעיקר בקרב הקצינים ובחוגי השמרנים. בראשית דרכו שקד היטלר על קשריו עם ל', ולו הצליח ה'פוטש' שלו (נסיון ההפיכה של היטלר במינכן בנובמבר 1923) היה מפקיד את ל' על הצבא. באותה הפיכת נפל צעד ל' לעבר מרכז מינכן בראש טור של כ-3,000 חברי פלוגות סער, בחושובו שדי בהילה שנקשרה לשמו כדי להעביר לצידו את הכוחות החמושים. משפתחה המשטרה באש על הטור, היה ל' היחיד שלא השתטח על הכביש, המשיך לצעוד בשלווה בין לועי הרובים של המשטרה, ומיד נעצר. במשפט שנערך לאחר נסיון ההפיכה זוכה ל' מאשמת בגידה במולדת, ואילו היטלר נידון למאסר. בעת מאסרו של היטלר היה ל', עם גרגור שטרסר, למנהיג התנועה הנאצית, ולמעין פטרון של הס"א שהוצא אל מחוץ לחוק. בבחירות ב-1924 נבחר לרייכסטאג מטעם המפלגה הנאצית, והיה חבר הבית עד 1928. ב-1925 בחר בו היטלר, שהיה אז כלוא בבית-הסוהר, למועמד המפלגה בבחירות לנשיאות, ול' זכה בתוצאה עלובה למדי – הוא קיבל 1.1 אחוז מן הקולות.

בשנת 1926 הקים ל', שהיה נתון להשפעת אשתו השנייה ד"ר מתילדה פון קמניץ (1877-1966), את 'ברית טננברג' (Tannenbergbund). הוא פירסם חוברות וספרים רבים מאוד שבהם התקיף את 'הכוח שמעל למדינה' של היהודים, ה'בונים החופשיים', הישועים והמרקסיסטים. כתביו לקו בזרות רבה עד שאפילו הנאצים ניערו את חוצנם מכמה מהמטורפים ביותר שביניהם. ל' טען, כי כוחות נסתרים ש'מעל למדינה' חברו יחד במזימה שטנית נגד האומה הגרמנית, ומזימתם הגיעה לשיאה בנובמבר 1918. הקבעונות הללו הניעו כמה מראשי המפלגה הנאצית לשים ללעג את ה'פסיכוזות' ו'הדמיונות הפוליטיים המעוותים' של ל'. ב-1927 הכריז היטלר באסיפה פומבית ברגנסבורג כי הוא עצמו "בונה

חופשי'. יחסיו עם היטלר כה הידרדרו עד של' הזהיר ב-1933 את הנשיא הינדנבורג כי 'אדם מרושע זה (היטלר) יוליך את ארצנו לתהום וימיט על עמנו אסון שלא נודע כמוהו'. ל' ייסד מעין תנועה דתית, 'קהיליית המאמינים' (Deutsche Gotteserkenntnis), מעין דת גרמנית חדשה, שעבדה לאלים הנורדיים העתיקים. ב-1939 אימץ המשטר הנאצי רשמית את התנועה.